

**PROGRAM OBRAZOVANJA
ZA OSPOSOBLJAVANJE ZA ZANIMANJE POLJOPRIVREDNI/A PROIZVOĐAČ/ICA**

1. Utemeljenost programa obrazovanja:

Program obrazovanja za osposobljavanje za zanimanje Poljoprivredni/a proizvođač/ica se bazira na standardu zanimanja Poljoprivredni/a proizvođač/ica, koji je usvojen na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje, 9.02.2012.god. Program obrazovanja se radi na zahtjev NVO „Centar za razvoj agrara“ Bijelo Polje, za potrebe realizacije projekta „Škola za farmere“ koji se realizuje u saradnji sa Biroom rada Bijelo Polje.

2. Ciljevi programa obrazovanja :

2.1. Opšti cilj:

Osposobljavanje polaznika/ca za obavljanje poslova Poljoprivrednog proizvođača/Poljoprivredne proizvođačice.

2.2. Posebni zadaci:

- Razvijanje radnih navika i motivacije za biljnu i stočarsku proizvodnju;
- Osposobljavanje za samostalni rad na poslovima biljne i stočarske proizvodnje;
- Osposobljavanje za samostalni rad i rad u timu;
- Razvijanje preciznosti i odgovornosti prema poslu;
- Razvijanje pravilnog odnosa prema radnom mjestu;
- Razvijanje pravilnog odnosa prema vlastitom i tuđem radu;
- Razvijanje pravilnog odnosa prema sredstvima rada;
- Razvijanje odgovornosti prema vlastitom i tuđem zdravlju;
- Razvijanje svijesti o značaju biljne i stočarske proizvodnje;
- Razvijanje svijesti o zaštiti radne i životne sredine;
- Razvijanje sposobnosti racionalnog korišćenja sredstava rada, energije i vremena.

3. Trajanje programa obrazovanja:

Prvi modul programa obrazovanja Stočarska proizvodnja traje 380 časova;

Drugi modul programa obrazovanja Biljna proizvodnja traje 380 časova.

Kompletan program obrazovanja traje 760 časova.

4. Lični profil polaznika/ca:

Osnovni obrazovni zahtjev: III stepen stručne spreme

Poželjni obrazovni zahtjevi:

III stepen stručne spreme iz područja rada Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane, veterina

Poželjno iskustvo: radno iskustvo u poljoprivrednoj i stočarskoj proizvodnji.

Osnovne osobine koje polaznik/ca mora da posjeduje :

- odgovornost
- pozitivan stav prema prirodi (biljkama i životinjama)

Poželjne osobine koje polaznik/ca mora da posjeduje:

- motivacija za biljnu i stočarsku proizvodnju
- preciznost
- preduzetničke sposobnosti
- komunikativnost
- spremnost za timski rad

5. Identifikacija prioriternih oblasti programa obrazovanja

Polaznik/ca mora da zna da:

- planira, priprema i izvodi rad i vrši provjeru kvaliteta obavljenog posla;
- racionalno koristi sredstva rada, energiju, materijal i vrijeme;
- rukuje opremom i mehanizacijom iz djelokruga svog rada;
- uspostavlja poslovnu komunikaciju sa saradnicima i da obavlja poslove po nalogu pretpostavljenog;
- ispunjava radnu dokumentaciju;
- primjenjuje pri radu standarde kvaliteta;
- primjenjuje propise zaštite na radu i zaštite okoline;

I modul programa – Stočarska proizvodnja

- bira odgovarajuće rase za određeni pravac proizvodnje kod različitih vrsta domaćih životinja (u govedarstvu, svinjarstvu, ovčarstvu i živinarstvu);
- proizvodi oranično krmno bilje i stočnu hranu na travnjacima;
- obavlja tehnološke postupke u stočarskoj proizvodnji (pri ishrani, reprodukciji i njezi domaćih životinja);
- proizvodi meso, mlijeko, jaja, vunu i ostale sporedne proizvode karakteristične za različite vrste domaćih životinja;
- pravilno postupi sa proizvodima stočarstva do prodaje ili slanja na preradu;
- vodi evidenciju i vrši obilježavanje domaćih životinja;

II modul programa - biljna proizvodnja

- izvodi radove na otvorenom polju i u zaštićenom prostoru (parceli, plateniku, i dr.)
- izvodi konkretne tehnološke postupke u biljnoj proizvodnji:
 - sjetva i sadnja,
 - obrada,
 - đubrenje,
 - navodnjavanje,
 - zaštita od bolesti i štetočina,
 - priprema rastvora za zaštitu biljaka;
- odredi vrijeme sazrijevanja plodova;
- ubira, transportuje, sortira, skladišti i pakuje poljoprivredne proizvode;

Polaznik/ca treba da zna:

I modul programa – Stočarska proizvodnja

- značaj stočarskih proizvoda u ishrani ljudi ;
- značaj stočarskih proizvoda u industriji;
- organizaciju poslova pri uzgoju stoke;
- postupak održavanja ispravnosti alata , mašina i oruđa za rad;
- osnovne morfološke osobine domaćih životinja;
- osnove tehnologije uzgoja domaćih životinja;
- način klasiranja i čuvanja stočarskih proizvoda;
- značaj organske proizvodnje u stočarstvu.

II modul programa – Biljna proizvodnja

- značaj biljne proizvodnje;
- osnovne biološke karakteristike gajenih biljaka;
- organizaciju rada u:
 - voćnjaku,
 - vinogradu,
 - povrtnjaku i
 - u usjevima ratarskih biljaka;
- najznačajnije bolesti i štetočine u biljnoj proizvodnji;
- načine i mogućnosti čuvanja plodova nakon berbe;
- sjetvenu normu za ratarske i povrtnarske kulture;
- kriterijume za izbor mjesta sadnje voćki i vinove loze;
- posjeduje osnovnu informatičku pismenost.

Poželjno je da polaznik/ca zna :

- perspektivu uzgoja domaćih životinja;
- osnove organizacije rada i ekonomiku proizvodnje voća, povrća, grožđa i ratarskih kultura;
- način i vrijeme upotrebe poljoprivredne mehanizacije;
- da odredi momenat suzbijanja štetočina i prouzrokovaca biljnih bolesti;

6. Predmetna oblast programa obrazovanja :

I Modul programa - Stočarska proizvodnja

- Privredni značaj, rase i tipovi domaćih životinja
- Objekti i oprema za uzgoj različitih vrsta domaćih životinja
- Tehnologija proizvodnje podmlatka

- Proizvodnja i spremanje stočne hrane
- Ishrana i higijena držanja domaćih životinja
- Kompleks poljoprivrednog gazdinstva
- Praksa

II Modul programa - Biljna proizvodnja

- Tehnologija voćarsko-vinogradarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem
- Tehnologija ratarsko-povrtarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem

7. Dužina trajanja za realizaciju predmetne oblasti programa obrazovanja

I Modul programa – Stočarska proizvodnja

Naziv predmetne oblasti	Teorijski dio	Praktični dio	Ukupno
Privredni značaj, rase i tipovi domaćih životinja	5	15	20
Objekti i oprema za uzgoj različitih vrsta domaćih životinja	18	83	101
Tehnologija proizvodnje podmlatka	12	46	58
Proizvodnja i spremanje stočne hrane	18	65	83
Ishrana i higijena držanja domaćih životinja	20	83	103
Kompleks poljoprivrednog gazdinstva	3	12	15
Ukupno:	76	304	380
	20 %	80 %	100%

II Modul programa – Biljna proizvodnja

Naziv predmetne oblasti	Teorijski dio	Praktični dio	Ukupno
Tehnologija voćarsko-vinogradarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem	38	152	190
Tehnologija ratarsko-povrtarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem	38	152	190
Ukupno:	76	304	380
	20 %	80 %	100%

Napomena: Nakon završenog programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanje Poljoprivredni/a proizvođač/ica ili završenog dijela tog programa (modula) organizovaće se dvomjesečni rad pod nadzorom poljoprivrednog/e proizvođača/ice koji/a ima dugogodišnje iskustvo na tim poslovima i koji/a posjeduje adekvatne uslove za stočarsku odnosno biljnu proizvodnju.

8. Sadržaji predmetne oblasti programa obrazovanja

8.1. I Modul programa - Stočarska proizvodnja

8.1.1 Privredni značaj, rase i tipovi domaćih životinja

Redni broj	Sadržaji predmetne oblasti	Teorija	Teorija i demonstracija
1.	Privredni značaj govedarstva - Glavni proizvodi - Sporedni proizvodi	Teorija	
2.	Tipovi i rase goveda - Klasifikacija rasa goveda prema proizvodnim osobinama - Rase goveda u organskoj proizvodnji	Teorija	Teorija i demonstracija
3.	Privredni značaj svinjarstva	Teorija	
4.	Tipovi i rase svinja - Klasifikacija rasa svinja prema proizvodnim osobinama - Rase svinja u organskoj proizvodnji	Teorija	Teorija i demonstracija
5.	Privredni značaj ovčarstva - Glavni proizvodi - Sporedni proizvodi	Teorija	
6.	Tipovi i rase ovaca - Klasifikacija rasa ovaca prema proizvodnim osobinama - Rase ovaca u organskoj proizvodnji	Teorija	Teorija i demonstracija
7.	Privredni značaj gajenja kokošaka - Glavni proizvodi - Sporedni proizvodi	Teorija	
8.	Tipovi i rase kokošaka - Klasifikacija rasa živine prema proizvodnim osobinama - Rase kokošaka u organskoj proizvodnji	Teorija	Teorija i demonstracija
9.	Osnovne morfološke i fiziološke karakteristike različitih vrsta domaćih životinja - Goveda - Svinja - Ovac - Živine	Teorija	Teorija i demonstracija

8.1.2 Objekti i oprema za uzgoj različitih vrsta domaćih životinja

Redni broj	Sadržaji predmetne oblasti	Teorija	Teorija i Demonstracija
1.	Sistemi držanja goveda - Vrste sistema za držanje goveda - Odlike različitih vrsta sistema za držanje goveda	Teorija	Teorija i demonstracija
2.	Objekti i oprema u govedarstvu - Vrste i namjena objekata u govedarstvu - Vrste opreme i njena namjena u objektima za govedarstvo	Teorija	Teorija i demonstracija
3.	Sistemi držanja svinja - Vrste sistema za držanje svinja - Odlike različitih vrsta sistema za držanje svinja	Teorija	
4.	Objekti i oprema za svinje - Preduslovi za izgradnju objekata za držanje svinja - Tipovi objekata za držanje svinja - Odlike i namjena objekata namijenjenih za držanje različitih kategorija svinja - Vrste opreme i njena namjena u objektima za držanje svinja	Teorija	Teorija i demonstracija
5.	Sistemi držanja ovaca - Vrste sistema za držanje ovaca (ekstenzivni i intenzivni)	Teorija	
6.	Objekti i oprema za ovce - Preduslovi za izgradnju objekata za držanje ovaca - Tipovi objekata za držanje ovaca - Odlike i namjena objekata za držanje ovaca - Vrste opreme i njena namjena u objektima za držanje ovaca	Teorija	Teorija i demonstracija
7.	Sistemi držanja kokošaka - Vrste sistema za držanje kokošaka (podno i kavezno)	Teorija	
8.	Objekti i oprema za držanje kokošaka - Odlike i namjena objekata za držanje kokošaka - Vrste opreme i njena namjena u objektima za držanje kokošaka	Teorija	Teorija i demonstracija
9.	Osnovne karakteristike objekata stočarstva u organskoj proizvodnji - Karakteristike objekata i opreme u organskoj proizvodnji u zavisnosti od vrste životinja	Teorija	Teorija i demonstracija

8.1.3 Tehnologija proizvodnje podmlatka

Redni broj	Sadržaji predmetne oblasti	Teorija	Teorija i Demonstracija
1.	Tehnologija proizvodnje podmlatka u govedarstvu - Polna zrelost mladih grla - Vrste oplodnje - Tehnika pripusta - Postupak sa bremenitim grlima - Teljenje i postupak sa kravama i teladima poslije teljenja - Postupak gajenja podmlatka	Teorija	Teorija i demonstracija
2.	Tehnologija proizvodnje podmlatka u svinjarstvu - Polna zrelost mladih svinja - Polne funkcije - Načini oplodnje - Prašenje - Postupak sa suprasnim krmačama - Postupak sa životinjama poslije prašenja	Teorija	Teorija i demonstracija
3.	Tehnologija proizvodnje podmlatka u ovčarstvu - Polna zrelost mladih ovaca - Polne funkcije - Načini oplodnje - Sinhronizacija estrusa kod ovaca - Jagnjenje - Postupak sa bremenitim grlima - Postupak sa životinjama poslije jagnjenja	Teorija	Teorija i demonstracija
4.	Razmnožavanje kokošaka - Postupak određivanja jaja za nasad - Vrste izvođenja zivine - Tipovi inkubatora i postupak rada sa njima - Načini i karakteristike odgajanja pilića	Teorija	Teorija i demonstracija
5.	Reprodukcija životinja u organskoj proizvodnji - Metode reprodukcije u organskoj proizvodnji	Teorija	Teorija i demonstracija

8.1.4 Proizvodnja i spremanje stočne hrane

Redni broj	Sadržaji predmetne oblasti	Teorija	Teorija i Demonstracija
1.	Proizvodnja oraničnog krmnog bilja - Osnove tehnologije gajenja krmnih biljaka - Osnovni načini iskorišćavanja oraničnog krmnog bilja	Teorija	Teorija i demonstracija
2.	Proizvodnja krmnog bilja na travnjacima - Vrste travnjaka - Načini iskorišćavanja različitih vrsta travnjaka	Teorija	Teorija i demonstracija
3.	Spremanje i skladištenje kabaste stočne hrane - Načini spremanja i skladištenja kabaste stočne hrane	Teorija	Teorija i demonstracija
4.	Zrnasta stočna hrana - Važnije vrste žita za ishranu domaćih životinja - Načini gajenja važnijih vrsta žita za ishranu domaćih životinja	Teorija	
5.	Organska i alternativna proizvodnja krmnog bilja - Osnovne odlike organske i alternativne proizvodnje krmnog bilja	Teorija	

8.1.5 Ishrana i higijena držanja domaćih životinja

Redni broj	Sadržaji predmetne oblasti	Teorija	Teorija i Demonstracija
1.	Ishrana goveda - potrebe u hranljivim materijama i vodi - vrste hraniva za goveda - Postupak sastavljanja obroka za krave - Specifičnosti ishrane krava u proizvodnom ciklusu - Specifičnosti ishrane krava u zavisnosti od godišnjeg doba - Ishrana različitih kategorija goveda	Teorija	Teorija i demonstracija
2.	Higijena smještaja i držanja goveda - Sprovođenje higijenskih mjera pri smještaju i držanju goveda	Teorija	Teorija i demonstracija
3.	Ishrana svinja - potrebe u hranljivim materijama i vodi - vrste hraniva za svinje - Specifičnosti ishrane svinja u zavisnosti od kategorije	Teorija	Teorija i demonstracija
4.	Higijena smještaja i držanja svinja - Sprovođenje higijenskih mjera pri smještaju i držanju svinja	Teorija	Teorija i demonstracija
5.	Ishrana ovaca - potrebe u hranljivim materijama i vodi - vrste hraniva za ovce - Specifičnosti ishrane ovaca u zavisnosti od kategorije	Teorija	Teorija i demonstracija
6.	Higijena smještaja i držanja ovaca - Sprovođenje higijenskih mjera pri smještaju i držanju ovaca	Teorija	Teorija i demonstracija
7.	Sistemi držanja kokošaka	Teorija	
8.	Ishrana kokošaka - potrebe u hranljivim materijama i vodi - vrste hraniva za kokoške - Specifičnosti ishrane kokošaka u zavisnosti od kategorije	Teorija	Teorija i demonstracija
9.	Higijena smještaja i držanja kokošaka - Sprovođenje higijenskih mjera pri smještaju i držanju kokošaka	Teorija	Teorija i demonstracija
10.	Zdravstvena zaštita domaćih životinja - Vrste uzgojnih bolesti domaćih životinja - Najznačajnije zarazne i parazitske bolesti domaćih životinja - Mjere borbe i zaštite protiv zaraznih i parazitskih bolesti - Trovanje domaćih životinja - Zakonska regulativa iz oblasti zdravstvene zaštite domaćih životinja - Dobrobit domaćih životinja - Specifičnosti zdravstvene zaštite domaćih životinja u organskoj proizvodnji	Teorija	Teorija i demonstracija
11.	Osnovne karakteristike ishrane različitih vrsta domaćih životinja u organskoj proizvodnji	Teorija	

8.1.6 Kompleks poljoprivrednog gazdinstva

Redni broj	Sadržaji predmetne oblasti	Teorija	Teorija i Demonstracija
1.	Poljoprivredno – ekonomsko dvorište	Teorija	
2.	Radne zone (sadržine zona)	Teorija	
3.	Stočne staje - Vrste staja	Teorija	Teorija i demonstracija

8.1.7 Praksa

Redni broj	Sadržaji predmetne oblasti	Praktičan rad
1.	Ishrana i njega različitih kategorija goveda - Spremanje obroka, hranjenje i napajanje različitih kategorija goveda - Njega kože goveda - Njega rogova goveda - Njega i higijena vimena i mjere za sprečavanje mastitisa	Praktični rad se kombinuje iz svih predmetnih oblasti istovremeno, tako da polaznici na farmi i poljoprivrednim dobrima usavršavaju stečena teorijska znanja i razvijaju vještine kroz praktičan rad
2.	Muža krava - Ručna muža - Mašinska muža - Održavanje higijene aparata za mužu - Hlađenje mlijeka	
3.	Ishrana i njega različitih kategorija svinja - Spremanje obroka, hranjenje i napajanje različitih kategorija svinja	
4.	Ishrana i njega različitih kategorija ovaca - Spremanje obroka, hranjenje i napajanje različitih kategorija ovaca - Njega papaka - Njega vimena - Obezrožavanje	
5.	Striža ovaca - Ručna striža ovaca - Mašinska striža ovaca	
6.	Ishrana kokošaka - Spremanje obroka, hranjenje i napajanje različitih kategorija kokošaka	
7.	Održavanje higijene u stajama i izdubavanje - Izdubavanje staja	
8.	Obilježavanje domaćih životinja i vođenje evidencije - Načini obilježavanja domaćih životinja - Vođenje evidencije za različite vrste domaćih životinja	
9.	Vizuelna procjena kvaliteta stočne hrane	

8.2. II Modul programa - Biljna proizvodnja

8.2.1. Tehnologija voćarsko-vinogradarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem

Redni broj	Teorijski dio predmetne oblasti - Tehnologija voćarsko-vinogradarske proizvodnje	Teorija	Vježbe i demonstracija
1.	Uvodni dio Značaj voćarstva i vinogradarstva	Teorija	
2.	Podjela, morfološke i fiziološke osobine voćaka i vinove loze	Teorija	
3.	Načini razmnožavanja (vegetativno i generativno)	Teorija	
4.	Proizvodnja sadnog materijala: ▪ Proizvodnja podloga za voćke i vinovu lozu, ▪ Proizvodnja plemki (kalem grančica) ▪ Kalemljenje voćaka i vinove loze ▪ Odgajivanje sadnica ▪ Vađenje, trpljenje i klasiranje sadnica	Teorija	
5.	Podizanje voćnjaka i vinograda: ▪ Izbor vrste, sorte i mjesta sadnje ▪ Priprema terena za sadnju ▪ Sadnja voćaka i vinove loze	Teorija	
6.	Održavanje zemljišta: ▪ Obrada zemljišta u redu i međurednom prostoru, ▪ Borbe protiv korova	Teorija	
7.	Đubrenje: ▪ Vrste đubriva ▪ Vrijeme i način primjene organskih i mineralnih đubriva	Teorija	
8.	Navodnjavanje voćnjaka i vinograda: ▪ Vrijeme i način navodnjavanja ▪ Zahtjevi pojedinih voćki i sorti vinove loze za vodom	Teorija	
9.	Rezidba: ▪ Formiranje uzgojnog oblika voćki i vinove loze ▪ Izbor, podizanje i kontrola naslona ▪ Zelena rezidba u cilju regulisanja rodnosti voćki i vinove loze	Teorija	
10.	Zaštita voćaka i vinove loze: ▪ Prepoznavanje najznačajnijih uzročnika oboljenja i štetočina	Teorija	

	- nepesticidne mjere borbe - sredstva za zaštitu i priprema rastvora za tretiranje - zaštita od nepovoljnih meteoroloških parametara (visoka i niska temperatura, grad, vjetar)		
7.	Berba i klasiranje voća i grožđa: - utvrđivanje vremena berbe u skladu sa načinom upotrebe plodova (fiziološka, tehnološka i konzumna zrelost) - klasiranje i čuvanje voća i stonog grožđa	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
8.	Poljoprivredne mašine: - rukovanje pogonskim mašinama i priključcima za osnovnu i dopunsku obradu zemljišta, za đubrenje, za zaštitu - održavanje mašina Alat i pribor za rad u voćnjaku i vinogradu	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
9.	Osnove preduzetništva - planske i obračunske kalkulacije proizvodnje pojedinih vrsta voća i sorti grožđa	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
10.	Zaštita na radu	Ponavljanje i demonstracija	
12.	Zaštita životne sredine	Ponavljanje i demonstracija	

8.2.2. Tehnologija ratarsko-povrtnarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem.

Redni broj	Teorijski dio predmetne oblasti Tehnologija ratarsko-povrtnarske proizvodnje	Teorija	Teorija i demonstracija
I	Teorijski dio		
1.	Uvodni dio Značaj ratarstva i povrtarstva	Teorija	
2.	Morfološke i fiziološke osobine ratarskih i povrtnarskih biljaka	Teorija	
3.	Priprema sjemena za sjetvu ratarskih i povrtnarskih biljaka	Teorija	
4.	Proizvodnja rasada povrtnarskih biljaka	Teorija	
5.	Priprema zemljišta za sjetvu i sadnju	Teorija	
6.	Sjetva i sadnja biljaka	Teorija	
7.	Njega usjeva	Teorija	
8.	Đubrenje: ▪ Vrste đubriva ▪ Načini unošenja i doziranje	Teorija	
9.	Navodnjavanje	Teorija	
10.	Zaštita ratarskih i povrtnarskih biljaka: ▪ Prepoznavanje najznačajnijih uzročnika oboljenja i štetočina na osnovu simptoma napada ▪ Mjere borbe ▪ Sredstva za zaštitu i priprema rastvora za tretiranje ▪ Zaštita od nepovoljnih meteoroloških parametara (visoka i niska temperatura, grad, vjetar)	Teorija	
11.	Plodored i njegov značaj	Teorija	
12.	Specifičnost proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru Vrste zaštićenog prostora	Teorija	
13.	Poljoprivredne mašine: ▪ Pogonske mašine i priključci za osnovnu i dopunsku obradu i đubrenje zemljišta ▪ Prskalice i atomizeri za zaštitu Alat i pribor za rad u ratarstvu i povrtarstvu	Teorija	
14.	Osnove preduzetništva: ▪ Kalkulacija proizvodnje za pojedine vrste ratarskih i povrtnarskih kultura	Teorija	
15.	Zaštita na radu i zaštita životne sredine	Teorija	

Redni broj	Praktični dio predmetne oblasti Tehnologija ratarsko-povrtnarske proizvodnje	Ponavljanje Demonstr.	Praktičan rad
1.	Priprema sjemena za sjetvu ratarskih biljaka Priprema sjemena za sjetvu povrtnarskih biljaka Proizvodnja rasada povrtnarskih biljaka u: - toplim lejama, - saksijama, - hladnim lejama Njega rasada povrtnarskih biljaka: - prihranjivanje - navodnjavanje - zaštita od bolesti i štetočina Vođenje evidencije o proizvedenom rasadu	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
2.	Sjetva i sadnja: - priprema zemljišta za sjetvu i sadnju - određivanje količine i vrste đubriva	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad

	- određivanje sjetvene norme - određivanje rastojanja između biljaka - sjetva - sadnja rasada povrtarskih biljaka		
3.	Održavanje zemljišta: - Osnovna i dopunska obrada zemljišta - Njega usjeva prije i poslije nicanja - Određivanje načina i vremena borbe protiv korova	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
3.	Đubrenje: - organska i mineralna đubriva - vrijeme i način primjene organskih i mineralnih đubriva - osnovno đubrenje - prihranjivanje usjeva	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
4.	Navodnjavanje: - norme navodnjavanja - sistemi za navodnjavanje	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
5.	Zaštita ratarskih i povrtarskih biljaka: - ciklus razvića, simptomi napada i mjere borbe protiv najznačajnijih bolesti i štetočina - sredstva za zaštitu i priprema rastvora za tretiranje - nepesticidne mjere borbe - zaštita od nepovoljnih meteoroloških parametara (visoka i niska temperatura, grad, vjetar)	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
6.	Proizvodnja povrća i specifičnosti proizvodnje u zaštićenom prostoru: - njega - đubrenje - navodnjavanje - zaštita od bolesti i štetočina - berba Vrste zaštićenog prostora - plastenik - staklenik - tople leje	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
7.	Berba/žetva i klasiranje: - utvrđivanje vremena berbe/žetve u skladu sa načinom upotrebe plodova (fiziološka, tehnološka i konzumna zrelost) - klasiranje i čuvanje povrća - klasiranje i skladištenje proizvoda ratarskih biljaka	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
8.	Poljoprivredne mašine: - rukovanje pogonskim mašinama i priključcima za osnovnu i dopunsku obradu zemljišta, za đubrenje, za zaštitu - održavanje mašina Alat i pribor za rad u ratarstvu i povrtarstvu	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
9.	Osnove preduzetništva - planske i obračunske kalkulacije proizvodnje pojedinih vrsta povrća i ratarskih biljaka	Ponavljanje i demonstracija	Praktičan rad
10.	Zaštita na radu	Ponavljanje i demonstracija	
11	Zaštita životne sredine	ponavljanje	

9. Znanja i vještine koje se očekuju od polaznika/ca na kraju programa obrazovanja

Osposobiti polaznika/cu da :

I Modul programa - Stočarska proizvodnja

- organizuje kompleks poljoprivrednog gazdinstva
- bira odgovarajuće rase za određeni pravac proizvodnje kod različitih vrsta domaćih životinja (goveda, ovaca, svinja, živine)
- proizvodi oranično krmno bilje i stočnu hranu na travnjacima
- obavlja tehnološke postupke u stočarskoj proizvodnji (pri ishrani, reprodukciji i njezi domaćih životinja)
- proizvodi meso, mlijeko, jaja, vunu i ostale sporedne proizvode karakteristične za različite vrste domaćih životinja
- vodi evidenciju i vrši obilježavanje domaćih životinja

II Modul programa – Biljna proizvodnja

- proizvodi kvalitetan sadni materijal voćaka i vinove loze
- proizvodi kvalitetan rasad povrtarskih biljaka
- pravilno sadi voćke i vinovu lozu
- pravilno sije ratarske i povrtarske biljke
- primjenjuje potrebne mjere održavanja (obrada, đubrenje, navodnjavanje, zaštita) u voćarstvu, vinogradarstvu, povrtarstvu i ratarstvu

- pravilno orezuje voćke i vinovu lozu
- pravilno rukuje opremom i mehanizacijom u voćarskoj i vinogradarskoj proizvodnji
- pravilno rukuje opremom i mehanizacijom u ratarskoj i povrtarskoj proizvodnji
- pravilno koristi alat i pribor za rad
- raspoznaje najznačajnije štetočine i bolesti na voćkama i vinovoj lozi
- raspoznaje najznačajnije štetočine i bolesti na ratarskim i povrtarskim biljkama
- pravilno odredi momenat suzbijanja štetočina i uzročnika oboljenja u voćarstkoj, vinogradarskoj, ratarskoj i povrtarskoj proizvodnji
- pravilno primijenjuje sredstva za zaštitu voćaka, vinove loze, ratarskih i povrtarskih biljaka
- pravilno priprema rastvor sredstava za zaštitu bilja radi suzbijanje štetočina i uzročnika oboljenja
- poznaje nepesticidne mjere borbe protiv štetočina i uzročnika oboljenja
- poznaje specifičnosti proizvodnje povrća u zaštićenom prostoru i vrste zaštićenog prostora
- pravilno odredi momenat berbe, bere, pakuje i skladišti proizvode

Pored navedenog, po završetku programa polaznik/ca će biti osposobljen/a da:

- rukuje opremom i mehanizacijom iz djelokruga svog rada
- uspostavlja poslovnu komunikaciju sa saradnicima i da obavlja poslove po nalogu pretpostavljenog
- štiti zdravlje i životnu sredinu

10. Audio i vizuelna sredstva i oprema

Potrebno je u toku realizacije programa obrazovanja koristiti adekvatna audio i vizuelna sredstva i opremu.

11. Predmetni katalogi znanja

11.1. I Modul programa - Stočarska proizvodnja

11.1.1 Predmetni katalog znanja za oblast : Privredni značaj, rase i tipovi domaćih životinja

Znanja	Vještine
- Glavni proizvodi govedarstva - mlijeko - meso - Sporedni proizvodi - koža - crijeva - papci - rogovi - stajsko đubrivo	- Razlikuje glavne i sporedne proizvode govedarstva - Objašnjava upotrebnju vrijednost glavnih i sporednih proizvoda u govedarstvu
- Tipovi goveda - radni tip goveda - mliječni tip goveda - tovni tip goveda - tip goveda kombinovane sposobnosti - Klasifikacija rasa goveda - Rase goveda u organskoj proizvodnji	- Razlikuje tipove goveda - Razlikuje rase goveda i njihove karakteristike - Identifikuje rase goveda za organsku proizvodnju adaptirane na lokalne uslove odgajivanja
- Proizvodi u svinjarstvu - meso - mast	- Objašnjava upotrebnju vrijednost proizvoda svinjarstva
- Proizvodni tipovi svinja - masni (kasnostasni) - mesnati (ranostasni) - polumesnati/polumasni (srednjestasni) - Klasifikacija rasa svinja - Rase svinja u organskoj proizvodnji	- Razlikuje tipove svinja - Razlikuje rase svinja i njihove karakteristike - Identifikuje rase svinja za organsku proizvodnju adaptirane na lokalne uslove odgajivanja
- Glavni proizvodi ovčarstva - meso - mlijeko - vuna, koža i krzno - Sporedni proizvodi ovčarstva - crijeva - rogovi - đubrivo	- Razlikuje glavne i sporedne proizvode ovčarstva - Objašnjava upotrebnju vrijednost glavnih i sporednih proizvoda u ovčarstvu
- Proizvodni tipovi ovaca - za vunu - za meso - za mlijeko - kombinovani za meso i vunu - trojno kombinovani za meso, vunu i mlijeko - za proizvodnju krzna	- Razlikuje tipove ovaca - Razlikuje rase ovaca i njihove karakteristike - Identifikuje rase ovaca za organsku proizvodnju adaptirane na lokalne uslove odgajivanja

- primorski tip - Klasifikacija rasa ovaca - Rase ovaca u organskoj proizvodnji	
- Glavni proizvodi u proizvodnji kokošaka - meso - jaja - Sporedni proizvodi - perje - đubrivo	- Razlikuje glavne i sporedne proizvode živinarstva - Objašnjava upotrebu vrijednost glavnih i sporednih proizvoda u proizvodnji kokošaka
- Proizvodni tipovi kokošaka - za proizvodnju jaja (lake rase) - mesnati tip (teške rase) - tip kombinovanih proizvodnih osobina - Klasifikacija rasa kokošaka	- Razlikuje tipove kokošaka - Razlikuje rase kokošaka i njihove karakteristike
- Osnovne morfološke i fiziološke karakteristike: - goveda - svinja - ovaca - živine	- Razlikuje osnovne morfološke i fiziološke karakteristike: - goveda - svinja - ovaca - živine

11.1.2. Predmetni katalog znanja za oblast: **Objekti i oprema za uzgoj različitih vrsta domaćih životinja**

Znanja	Vještine
- Lokacija za izgradnju staja - Materijal za izgradnju staja - Otvoreni, poluotvoreni i zatvoreni objekti za držanje goveda - Vezani sistem držanja goveda - Slobodni sistem držanja goveda	- Određuje lokaciju za izgradnju staja - Analizira materijal za izgradnju staja - Razlikuje tipove staja - Razlikuje karakteristike vezanog i slobodnog sistema držanja goveda
- Vezani sistem držanja krava - Slobodni sistem držanja krava - Staje sa boksevima za ležanje - Staje sa boksevima za ležanje i ishranu - Staje za slobodni sistem držanja krava sa dubokom prostirkom - Staje za slobodni sistem držanja krava sa kosim podom - Staje sa vjetrozaštitnim mrežama - Objekti i oprema za držanje teladi - Objekti i oprema za držanje tovnje junadi - Mikroklima u staji - Oprema za mužu i čuvanje mlijeka - Oprema i sredstva za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju - Prateći objekti - za zdravstvenu zaštitu goveda - za smještaj i čuvanje stočne hrane - za lagerovanje, čuvanje i obradu stajnjaka - za prihvatanje i primarnu obradu leševa	- Razlikuje djelove staje i opremu za vezani sistem držanja krava: - hranidbeni hodnik - jasje - ležište - kanal za izđubiranje - manipulativni hodnik - oprema za vezivanje krava - Razlikuje različite tipove staja za slobodni sistem držanja krava - Staje sa boksevima za ležanje - Staje sa boksevima za ležanje i ishranu - Staje za slobodni sistem držanja krava sa dubokom prostirkom - Staje za slobodni sistem držanja krava sa kosim podom - Staje sa vjetrozaštitnim mrežama - Identifikuje djelove staja i opremu za različite tipove staja za slobodni sistem držanja krava (hranidbeni hodnik, jasje, prostor za ishranu i kretanje, ležište, izmuzište) - Razlikuje objekte i opremu za: - pojedinačno držanje teladi - grupno držanje teladi - Razlikuje objekte i opremu za: - pojedinačno držanje tovnih junadi - grupno držanje tovnih junadi - Bira određeni sistem držanja krava, teladi i junadi u zavisnosti od pravca proizvodnje - Ocjenjuje optimalne mikroklimatske parametre za pojedine kategorije goveda (temperatura, relativna vlažnost vazduha, vazdušni pritisak, strujanje vjetra, količina sunčeve svjetlosti, sadržaj štetnih gasova) - Upoređuje različite sisteme ventilacije staja (prirodne i vještačke) - Razlikuje opremu i djelove opreme za mužu i čuvanje mlijeka - Razlikuje opremu i sredstva za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju - Razlikuje prateće objekte u govedarstvu
- Lokacija za izgradnju objekata za držanje svinja - Materijal za izgradnju objekata za držanje svinja - Tipovi objekata za držanje svinja	- Određuje lokaciju za izgradnju objekata za držanje svinja - Analizira materijal za izgradnju objekata za držanje svinja - Razlikuje tipove objekata za držanje svinja - zatvoren (sa kontrolisanom klimom) i otvoreni (sa prirodnom klimom) - univerzalni i specifični
- Objekti i oprema za držanje priplodnih krmača - Objekti i oprema za prašenje - Objekti i oprema za odgoj prasadi - Objekti i oprema za tov svinja	- Identifikuje djelove objekata i opremu za držanje priplodnih krmača - bukarište (boksevi i kavezi) - čekalište (pojedinačno i grupno-slobodno) - Identifikuje djelove objekata i opremu za prašenje

- Mikroklima u objektima za držanje svinja - Oprema za grijanje i hlađenje vazduha u objektima za držanje svinja	- prasilište - Identifikuje djelove objekata i opremu za odgoj prasadi - odgajivalište - Razlikuje objekte i opremu za tov svinja: - objekti za tov sa prostirkom - objekti za tov bez prostirke - Ocjenjuje optimalne mikroklimatske parametre za pojedine kategorije svinja - Razlikuje sisteme za grijanje i hlađenje vazduha u objektima za držanje svinja
- Lokacija za izgradnju objekata za držanje ovaca - Materijal za izgradnju ovčarnika	- Određuje lokaciju za izgradnju objekata za držanje ovaca - Analizira materijal za izgradnju ovčarnika
- Objekti i oprema za držanje ovaca - Prostor i oprema za njegu ovaca - Mikroklima u objektima za držanje ovaca	- Razlikuje djelove objekta i opremu za držanje ovaca - za ishranu - za napajanje - za izđubiranje - Ocjenjuje optimalne mikroklimatske parametre za držanje ovaca
- Lokacija za izgradnju objekata za držanje kokošaka - Materijal za izgradnju objekata za držanje kokošaka - Tipovi objekata za držanje kokošaka	- Određuje lokaciju za izgradnju objekata za držanje kokošaka - Analizira materijal za izgradnju objekata za držanje kokošaka - Razlikuje: - podno - kavezno držanje kokošaka i držanje kokošaka u obogaćenim kavezima
- Objekti i oprema za kavezno držanje kokošaka - Objekti i oprema za podni sistem držanje koka nosilja - Objekti i oprema za tov pilića - Objekti i oprema za držanje podmlatka	- Razlikuje objekte i opremu za kavezno držanje kokošaka - Razlikuje objekte i opremu za podni sistem držanje koka nosilja - Razlikuje objekte i opremu za tov pilića - Razlikuje objekte i opremu za držanje podmlatka
- Broj životinja po jedinici površine u organskoj proizvodnji - Pristup pašnjaku, ispustu ili otvorenom prostoru - Materijal za izgradnju objekata u organskoj proizvodnji - Mikroklima objekata u organskoj proizvodnji - Oprema i djelovi objekata u organskoj proizvodnji	- Razlikuje broj životinja po jedinici površine u zavisnosti od različitih parametara (vrste, rase, pola, uzrasta) - Uočava važnost pristupa životinje pašnjaku, ispustu ili otvorenom prostoru u organskoj proizvodnji - Povezuje dužinu boravka životinje na pašnjaku i ispustu sa vrstom životinje, uzrastom, kondicijom i godišnjim dobom - Uočava važnost izbora materijala za izgradnju objekata u organskoj proizvodnji - Planira mikroklimatske uslove objekta u organskoj proizvodnji - Uočava osnovne karakteristike objekata i oprema po vrstama domaćih životinja u organskoj proizvodnji (otvori, podovi, hranilice...)

11.1.3 Predmetni katalog znanja za oblast: Tehnologija proizvodnje podmlatka

Znanja	Vještine
- Tehnologija proizvodnje podmlatka u govedarstvu - polna zrelost - estrus, ovulacija - parenje i tehnika pripusta - teljenje i postupak sa životinjama poslije teljenja	- Poznae vrijeme polne zrelosti mladih grla - Poznae estrusni ciklus i vrijeme ovulacije - Poznae polne funkcije i iskorišćavanje muških grla - Razlikuje prirodnu i vještačku oplodnju krava - Poznae način parenja i tehniku pripusta, trajanje bremenitosti i postupak sa bremenitim grlima - Poznae postupak teljenja i postupak sa kravama i teladima poslije teljenja - Poznae postupak gajenja podmlatka (junadi)
- Tehnologija proizvodnje podmlatka u svinjarstvu - polna zrelost - polne funkcije - vještačko osjemenjavanje svinja - pripust i prašenje - postupak sa životinjama poslije prašenja	- Poznae vrijeme polne zrelosti mladih grla - Poznae polne funkcije i način iskorišćavanja krmača, nazimica i nerastova - Poznae način vještačkog osjemenjavanja svinja - Planira pripust i prašenje - Poznae postupak sa suprasnim krmačama - Poznae postupak prašenja - Poznae postupak sa krmačama od prašenja do odbijanja prasadi - Poznae postupak sa prasadima od rođenja do starosti od dva mjeseca - Poznae postupak odlučanja prasadi
- Tehnologija proizvodnje podmlatka u ovčarstvu - polna zrelost - polne funkcije - sinhronizacije estrusa kod ovaca - pripust ovaca i jagnjenje - postupak sa životinjama poslije jagnjenja	- Poznae vrijeme polne zrelosti mladih grla - Poznae polne funkcije i iskorišćavanje ovaca i ovnova u priplodu - Planira pripust ovaca i jagnjenje - Poznae postupak sinhronizacije estrusa kod ovaca - Poznae postupak sa bremenitim grlima - Poznae postupak jagnjenja - Postupak sa ovcima i jagnjadima (do zalučenja i nakon zalučenja) nakon jagnjenja - Postupak sa ovcima za vrijeme laktacije

- Razmnožavanje kokošaka - jaja za nasad - prirodnog izvođenja živine - vještačkog izvođenja živine - inkubatori i inkubacija - prirodno i vještačko odgajivanje pilića - gajenja podmlatka u baterijama i podnim sistemom	- Određuje jaja za nasad - Poznae postupak prirodnog izvođenja živine - Poznae postupak vještačkog izvođenja živine - Razlikuje tipove inkubatora i rukuje sa njima - Razlikuje postupke prirodnog i vještačkog odgajivanja pilića - Poznae postupka gajenja podmlatka u baterijama i podnim sistemom
- Reprodukcijska životinja u organskoj proizvodnji	- Razlikuje dozvoljene od nedozvoljenih metoda reprodukcije u organskoj proizvodnji

11.1.4 Katalog znanja za predmetnu oblast: **Proizvodnja i spremanje stočne hrane**

Znanja	Vještine
- Uslovi uspijevanja i tehnologija gajenja važnijih jednogodišnjih krmnih biljaka - Uslovi uspijevanja i tehnologija gajenja važnijih višegodišnjih krmnih biljaka - Iskorišćavanje oraničnog krmnog bilja	- Analizira uslove uspijevanja i poznaje tehnologiju gajenja važnijih jednogodišnjih krmnih biljaka - Analizira uslove uspijevanja i poznaje tehnologiju gajenja važnijih višegodišnjih krmnih biljaka - Poznae načine iskorišćavanja oraničnog krmnog bilja
- 1. Prirodni travnjaci – livade i pašnjaci - proizvodni potencijal prirodnih travnjaka - mogućnosti i načini melioracije (popravke) prirodnih travnjaka - iskorišćavanje prirodnih travnjaka (vrijeme i način kosidbe, ispaša i dr.) - 2. Sijani travnjaci - prednosti sijanih u odnosu na prirodne travnjake - izbor vrsta i sastavljanje smješa za sijane travnjake prema namjeni i prirodnim uslovima područja - iskorišćavanje sijanih travnjaka	- Razlikuje prirodne i sijane travnjake - Poznae proizvodni potencijal, gajenje, mogućnost popravke i način iskorišćavanja prirodnih travnjaka - Bira vrste biljaka za sijane travnjake - Poznae način iskorišćavanja sijanih travnjaka
- Spremanje sijena - Spremanje silaže - Spremanje sjenaze	- Poznae način spremanja sijena, spremanja silaže i spremanja sjenaze
- Važnije vrste žita za ishranu domaćih životinja - Tehnologija gajenja važnijih vrsta žita za ishranu domaćih životinja	- Bira važnije vrste žita za ishranu domaćih životinja - Poznae tehnologiju gajenja važnijih vrsta žita za ishranu domaćih životinja
- Osnovne postavke, prednosti i nedostaci organske i alternativne proizvodnje krmnog bilja	- Analizira osnovne postavke organske proizvodnje krmnog bilja - Upoređuje prednosti i nedostatke organske proizvodnje krmnog bilja

11.1.5 Katalog znanja za predmetnu oblast: **Ishrana i higijena držanja domaćih životinja**

Znanja	Vještine
- Vrste hraniva za goveda - Potreba različitih kategorija goveda u hranljivim materijama - Potrebe različitih kategorija goveda u vodi - Sastavljanje obroka i tehnika hranjenja krava - Ishrana krava u proizvodnom ciklusu - Zimska i ljetnja ishrana krava muzara - Ishrana teladi - Ishrana priplodnih junica - Ishrana tovne junadi - Tov odraslih goveda	- Razlikuje hraniva za goveda - Razlikuje uzdržne potrebe i potrebe za proizvodnju - Razlikuje potrebe u hranljivim materijama i vodi za različite kategorije goveda - Poznae način sastavljanja koncentrovanih i kabastih obroka za krave - Razlikuje specifičnosti ishrane krava u proizvodnom ciklusu - zasušenih krava - krava u ranoj laktaciji - u srednjoj fazi laktacije - u završnoj fazi laktacije - Razlikuje specifičnosti ishrane krava muzara u zimskom i u ljetnjem periodu - Razlikuje specifičnosti ishrane teladi u periodu mliječne ishrane i u prelaznom periodu ishrane - Uočava specifičnosti ishrane priplodnih junica - Razlikuje: - koncentratni tip tova - polukoncentratni tip tova - tov kabastim hranivima - Uočava specifičnosti ishrane za tov odraslih goveda
- Higijena smještaja i držanja muznih krava - Higijena porodilišta - Higijena profilaktorijske - Higijena smještaja i držanja teladi - Higijena smještaja i držanja junadi u tovu - Higijena transporta goveda - Higijena pašnjaka	- Planira i izvodi higijenske mjere u procesu smještaja i držanja muznih krava - Planira i izvodi higijenske mjere u porodilištu, profilaktorijskoj - Planira i izvodi higijenske mjere pri držanju teladi i junadi u tovu. - Planira i izvodi higijenske mjere pri transportu goveda - Planira i izvodi higijenske mjere korišćenju pašnjaka
- Vrste hraniva za svinje - Specifičnosti ishrane svinja i potrebe u vodi - Ishrana suprasnih krmača i nazimica - Ishrana krmača u laktaciji	- Razlikuje hraniva za svinje - Uočava specifičnosti ishrane suprasnih krmača i nazimica - Uočava specifičnosti ishrane krmača u laktaciji - Uočava specifičnosti ishrane prasadi

- Ishrana prasadi - Ishrana priplodnog podmlatka - Ishrana svinja u tovu - Ishrana nerasta	- Uočava specifičnosti ishrane priplodnog podmlatka - Uočava specifičnosti ishrane svinja u tovu - Uočava specifičnosti ishrane nerasta
- Higijena smještaja i držanja nazimica, krmača i nerastova u bukarištu - Higijena smještaja i držanja krmača u čekalištu - Higijena smještaja i držanja svinja u prasilištu - Higijena smještaja i držanja svinja u odgajivalištu - Higijena smještaja i držanja svinja u tovilištu - Ponašanje svinja	- Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja nazimica, krmača i nerastova u bukarištu - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja krmača u čekalištu - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja svinja u prasilištu - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja svinja u odgajivalištu - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja svinja u tovilištu - Razlikuje uobičajeno ponašanje svinja od abnormalnog
- Specifičnosti ishrane ovaca i potrebe u vodi - Ishrana bremenitih ovaca - Ishrana ovaca u laktaciji - Ishrana jagnjadi do zalučenja - Ishrana podmlatka za priplod - Tov jagnjadi u dojnom periodu - Tov zalučene jagnjadi i šilježadi - Tov odraslih ovaca	- Uočava specifičnosti ishrane bremenitih ovaca - Uočava specifičnosti ishrane ovaca u laktaciji - Uočava specifičnosti ishrane jagnjadi do zalučenja - Uočava specifičnosti ishrane podmlatka za priplod - Uočava specifičnosti tova jagnjadi u dojnom periodu - Uočava specifičnosti tova odraslih ovaca
- Higijena smještaja i držanja bremenitih ovaca i koza - Higijena smještaja i držanja ovaca i koza u laktaciji - Higijena smještaja i držanja ovnova i jarčeva - Higijena smještaja i držanja podmlatka	- Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja bremenitih ovaca i koza - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja ovaca i koza u laktaciji - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja ovnova i jarčeva - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja podmlatka
- Specifičnosti ishrane živine - Potrebe živine u hranljivim materijama i vodi - Različiti dodaci hrani za živinu - Ishrana koka nosilja - Ishrana pilića	- Uočava specifičnosti ishrane živine - Razlikuje dodatke hrani za živinu - Uočava specifičnosti ishrane koka nosilja - Uočava specifičnosti ishrane pilića
- Higijena smještaja i držanja koka nosilja jaja za konzum - Higijena smještaja i držanja roditeljskog jata - Higijena smještaja i držanja pilića i brojlera - Higijena smještaja i držanja podmlatka	- Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja koka nosilja jaja za konzum - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja roditeljskog jata - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja pilića i brojlera - Planira i izvodi higijenske mjere smještaja i držanja podmlatka
- Najznačajnije uzgojne bolesti domaćih životinja - Najznačajnije zarazne bolesti domaćih životinja - Najznačajnije parazitske bolesti domaćih životinja - Mjere borbe protiv zaraznih i parazitskih bolesti - Trovanja domaćih životinja - Zakonska regulativa iz oblasti zdravstvene zaštite domaćih životinja - Dobrobit domaćih životinja (definicija i značaj dobrobiti, tumačenje zakona o dobrobiti životinja) - Ocjena dobrobiti domaćih životinja u intenzivnim sistemima smještaja - Specifičnosti zdravstvene zaštite životinja u organskoj proizvodnji	- Pozneje uzgojne bolesti domaćih životinja - Pozneje najznačajnije zarazne bolesti domaćih životinja - Poznae najznačajnije parazitske bolesti domaćih životinja - Poznae i sprovodi mjere borbe protiv zaraznih i parazitskih bolesti - Poznae najčešće vrste trovanja domaćih životinja - Poznae osnovne zakonske regulative iz oblasti zdravstvene zaštite domaćih životinja - Poznae osnovne dobrobiti za različite vrste domaćih životinja - Ocjenjuje stepen dobrobiti domaćih životinja u intenzivnim sistemima smještaja - Razlikuje mjere prevencije zdravstvene zaštite u organskoj proizvodnji: - selekcija odgovarajućih rasa - odgovarajuće uzgajivačke metode - pravilna ishrana i korišćenje ispaše - sprovođenje vakcinacionog programa - održavanje higijene
- Osnovne specifičnosti ishrane različitih vrsta domaćih životinja u organskoj proizvodnji	- Uočava značaj slobodnog pristupa svježoj vodi i hrani - Identifikuje period ishrane mlijekom kod teladi, jagnjadi i prasadi - Uočava udio ishrane na pašnjacima u ukupnoj ishrani preživara u organskoj proizvodnji - Identifikuje procenat (60%) suve materije dnevnog obroka koji se sastoji od krmnog bilja, svježe ili sušene kabaste hrane ili silaže - Vrednuje učešće konvencionalnih hraniva u dnevnom obroku (do 25% suve materije obroka) - Identifikuje situacije za povećanje učešća konvencionalne hrane u dnevnom obroku - Vrednuje sadržaj žitarica u dnevnom obroku tovnje živine (najmanje 65 %) - Vrednuje neophodnost korišćenja krmnog bilja, svježe ili sušene kabaste hrane ili silaže kod svinja i živine - Identifikuje mogućnosti korišćenja hraniva animalnog porijekla

11.1.6 Katalog znanja za predmetnu oblast: **Organizacija poljoprivrednog gazdinstva**

Znanje	Vještine
- Poljoprivredno-ekonomsko dvorište	- Analizira princip organizacije dvorišta

- Podjela ekonomskog dvorišta na zone i njihov sadržaj	- Razlikuje zone ekonomskog dvorišta i njihov sadržaj - Planira ekonomsko dvorište
- Podjela staja prema načinu izgradnje spoljnih obimnih zidova - Podjela staja prema građevinskom materijalu od kojeg je izgrađena	- Razlikuje: - zatvorene - polutvorene - otvorene staje - Razlikuje: - stalne - polustalne - privremene objekte

11.1.7 Katalog znanja za predmetnu oblast: **Praksa**

Znanje	Vještine
- Ishrana goveda - Njegu različitih kategorija goveda	- Sprema obroke, obavlja ishranu i napajanje različitih kategorija goveda u zavisnosti od pravca proizvodnje - Obavlja njegu kože - Obavlja njegu rogova i učestvuje u obezrožavanju - Obavlja njegu vimena i mjere za sprečavanje mastitisa
- Specifičnosti muže u različitim sistemima držanja krava - Plan muže - Ručna muža - Aparat za mašinsku mužu i tok muže - Čišćenje aparata za mužu - Izmuzišta i organizacija procesa muže - Prostorije za mlijeko - Hlađenje mlijeka	- Razlikuje sistem muže kod slobodnog i vezanog načina držanja - Pravi dnevni plan muže - Pravilno izvodi ručnu mužu - Razlikuje djelove aparata za mašinsku mužu i njihovu funkciju - Pravilno obavlja mašinsku mužu - priprema vimena - priprema aparata - glavna muža - slijepa muža - naknadna muža - Obavlja svakodnevno čišćenje, nedeljno pranje i čišćenje i povremeno pranje i čišćenje aparata za mužu - Razlikuje tipove izmuzišta - Sprovodi proces muže kod različitih tipova izmuzišta i održava higijenu opreme za mužu - Poznae uslove koje treba da ispunjavaju prostorije za mlijeko - Razlikuje uređaje za hlađenje mlijeka - Obavlja hlađenje mlijeka
- Ishrana svinja	- Sprema obroke, obavlja ishranu i napajanje različitih kategorija svinja u zavisnosti od pravca proizvodnje
- Ishrana ovaca - Njegu različitih kategorija ovaca	- Sprema obroke, obavlja ishranu i napajanje različitih kategorija ovaca u zavisnosti od pravca proizvodnje - Obavlja njegu kože - Obavlja njegu papaka - Obavlja njegu vimena - Učestvuje u postupku obezrožavanja
- Ručna striža ovaca - Mašinska striža ovaca	- Koristi opremu za ručnu strižu ovaca i pravilno je obavlja - Razlikuje djelove aparata za mašinsku strižu ovaca - Pravilno izvodi mašinsku strižu ovaca
- Ishrana kokošaka	- Sprema obroke, obavlja ishranu i napajanje različitih kategorija kokošaka u zavisnosti od pravca proizvodnje
- Tehnika izđubiranja čvrstog stajnjaka - Deponije za čvrsti stajnjak i lagerovanje čvrstog stajnjaka - Tehnika izđubiranja tečnog stajnjaka - Objekti za prijem tečnog stajnjaka	- Obavlja izđubiranje čvrstog stajnjaka mobilnim i stacionarnim sredstvima za čišćenje staja kod različitih vrsta i kategorija životinja - Lageruje čvrsti stajnjak u deponije - Obavlja izđubiranje tečnog stajnjaka - Lageruje tečni stajnjak u bazene
- Obilježavanje domaćih životinja - Evidencija	- Razlikuje načine obilježavanja domaćih životinja - Obilježava domaće životinje - Vodi neophodnu evidenciju za različite vrste domaćih životinja
- Vizuelna procjena kvaliteta stočne hrane	- Vizuelno ocjenjuje kvalitet stočne hrane

11.2 II Modul programa – Biljna proizvodnja

11.2.1. Katalog znanja za predmetnu oblast :

Tehnologija voćarsko-vinogradarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem

Znanja	Vještine
--------	----------

Polaznik/ca zna: ▪ organizaciju rasadnika, voćnjaka i vinograda ▪ osnovne morfološke i fiziološke osobine voćaka i vinove loze ▪ načine razmnožavanja ▪ vrijeme i načine kalemjenja ▪ osnovne uslove za podizanje voćnjaka i vinograda ▪ od čega zavisi rastojanje sadnje (u redu i međuredno) ▪ načine održavanja zemljišta u voćnjacima i vinogradima ▪ vrste i osobine organskih i mineralnih đubriva ▪ vrijeme i načine đubrenja ▪ tehniku sadnje voćaka i vinove loze ▪ kritični period za vodom voćaka i vinove loze ▪ vrijeme za navodnjavanje i načine navodnjavanja ▪ da raspoznaje najznačajnije bolesti i štetočine ▪ vrste i podjelu sredstava za zaštitu bilja ▪ potrebnu količinu sredstava za zaštitu bilja ▪ vrijeme berbe ▪ pripremiti ambalažu za berbu ▪ osnovne karakteristike traktora i priključnih mašina ▪ mjere zaštite na radu, prvu pomoć, zaštitu pri radu sa sredstvima za zaštitu bilja i poljoprivrednim mašinama ▪ mjere zaštite okoline od negativnog uticaja materijala i proizvodnih sredstava ▪ osnovne pojmove iz preduzetništva	Polaznik/ca umije: ▪ da rukuje potrebnim alatom i priborom ▪ da primjenjuje postupak proizvodnje generativnih i vegetativnih podloga (sakupljanje sjemena, sjetvu, pripremu reznica, vađenje podloga, trpljenje i klasiranje) ▪ da priprema kalem grančice za kalemljenje ▪ da kalemi voćke i vinovu lozu ▪ da njeguje sadnice ▪ da priprema zemljište za sadnju ▪ da razmjerava teren i obilježava mjesta za sadnju ▪ da priprema sadnice za sadnju ▪ da primijeni tehniku sadnje voćaka i vinove loze ▪ da postavlja naslone u voćnjaku i vinogradu ▪ da izvodi rezidbu voćaka i vinove loze ▪ da odredi količinu đubriva ▪ da primijeni različite vrste đubriva i načine đubrenja ▪ da održava zemljište ▪ da navodnjava zasade ▪ da odredi količinu sredstava za zaštitu bilja ▪ da priprema rastvore sredstava za zaštitu bilja ▪ da rukuje potrebnom poljoprivrednom mehanizacijom ▪ da utvrdi vrijeme berbe ▪ da pravilno bere, klasira i pakuje voće i grožđe ▪ da sastavlja planske i obračunske kalkulacije proizvodnje ▪ da primjenjuje mjere zaštite na radu ▪ da vodi računa o zaštiti zdravlja i okoline ▪ da primjenjuje zakone iz oblasti zaštite životne sredine
--	---

11.2.2 Katalog znanja za predmetnu oblast:

Tehnologija ratarsko – povrtarske proizvodnje sa praktičnim osposobljavanjem

Znanja	Vještine
Polaznik/ca zna: ▪ organizaciju rada u ratarstvu i povrtarstvu ▪ osnovne morfološke i fiziološke osobine ratarskih i povrtarskih biljaka ▪ proizvodnju rasada povrtarskih biljaka ▪ vrijeme i načine sjetve sjemena ▪ vrijeme sadnje rasada povrtarskih biljaka ▪ osnovne uslove zasnivanje ratarske i povrtarske proizvodnje ▪ od čega zavise sjetvena norma ▪ od čega zavisi rastojanje između biljaka ▪ načine održavanja zemljišta u usjevima ratarskih i povrtarskih biljaka ▪ vrste i osobine organskih i mineralnih đubriva ▪ vrijeme i načine đubrenja ▪ tehniku sjetve i sadnje ▪ kritični period za vodom ratarskih i povrtarskih biljaka ▪ vrijeme za navodnjavanje i načine navodnjavanja ▪ sisteme za navodnjavanje ▪ vrste i podjelu sredstava za zaštitu bilja ▪ količinu sredstava za zaštitu bilja ▪ specifičnosti proizvodnje povrća u zaštićenom prostoru ▪ vrijeme berbe ▪ pripremu ambalaže za berbu ▪ osnovne karakteristike traktora i priključnih mašina ▪ mjere zaštite na radu, prvu pomoć, zaštitu pri radu sa sredstvima za zaštitu bilja i poljoprivrednim mašinama ▪ mjere zaštite okoline od negativnog uticaja materijala i proizvodnih sredstava ▪ osnovne pojmove iz preduzetništva	Polaznik/ca umije: ▪ da rukuje potrebnim alatom i priborom ▪ da primjenjuje postupak proizvodnje rasada ▪ da priprema sjeme za sjetvu ▪ da njeguje rasad povrtarskih biljaka ▪ da priprema zemljište za sjetvu ratarskih i povrtarskih biljaka ▪ da pripremi rasad povrtarskih biljaka za sadnju ▪ da pravilno posije sjeme i rasadi rasad ▪ da odredi pravu količinu đubriva ▪ da pravilno primijeni različite vrste đubriva i načine đubrenja ▪ da održava zemljište u polju i u zaštićenom prostoru ▪ da navodnjava usjeve ratarskih i povrtarskih biljaka ▪ da odredi količinu sredstava za zaštitu bilja ▪ da priprema rastvor sredstava za zaštitu bilja u ratarstvu i povrtarstvu ▪ da rukuje potrebnom poljoprivrednom mehanizacijom ▪ da utvrdi vrijeme berbe/žetve ▪ da pravilno bere, klasira i pakuje povrće i proizvode ratarskih biljaka ▪ da sastavlja planske i obračunske kalkulacije proizvodnje ▪ da primjenjuje mjere zaštite na radu ▪ da vodi računa o zaštiti zdravlja i okoline ▪ da primjenjuje zakone iz oblasti zaštite životne sredine

12. Preporuka za metode i tehnike koje treba koristiti u pojedinim djelovima programa obrazovanja:

Teorijski dio programa obrazovanja :

- Metoda predavanja
- Metoda razgovora
- Metoda diskusije
- Tekst metoda

- Metoda pisanih i grafičkih radova

Praktični dio programa obrazovanja:

- Kombinovana metoda izlaganja sa razgovorom
- Metoda ilustracije, demonstracije
- Metoda laboratorijskog i praktičnog rada

13. Ispitni katalog

13.1. Naziv predmetne oblasti: Stočarska proizvodnja

Na ispitu se provjerava:

- Stepen razumijevanja teorijskih sadržaja
- Povezivanje teorijskih znanja i praktičnog rada
- Obavljanje priprema za proces stočarske proizvodnje
- Rad na konkretnoj tehnološkoj operaciji alatima, mašinama, oruđima i materijalima

Znanja i vještine	Nastavna sredstva za rad i obuku
• Značaj stočarskih proizvoda u ishrani ljudi i u industriji • Morfološke osobenosti domaćih životinja • Značaj organske proizvodnje u stočarstvu • Postupak proizvodnje mesa, mlijeka, jaja vune i ostalih sporednih proizvoda karakterističnih za različite vrste domaćih životinja • Vođenje evidencije i obilježavanje domaćih životinja • Prepoznavanje rase goveda i poznavanje njenih osnovnih karakteristika • Prepoznavanje rase svinja i poznavanje njenih osnovnih karakteristika • Prepoznavanje rase ovaca i poznavanje njenih osnovnih karakteristika • Sastavljanje obroka i tehnika hranjenja: - muznih krava (u ranoj laktaciji, u srednjoj fazi i u završnoj fazi laktacije) - zasušenih krava - teladi (u periodu mliječne ishrane, u prelaznom periodu ishrane) - priplodnih junica - tovne junadi • Sastavljanje obroka i tehnika hranjenja: - suprasnih krmača i nazimica - Krmača u laktaciji - Prasadi - Nerastova - Priplodnog podmlatka svinja u tovu • Sastavljanje obroka i tehnika hranjenja: - bremenitih ovaca - jagnjadi - ovaca za tov • Sastavljanje obroka i tehnika hranjenja brojlera • Muža: - Izvođenje ručne muže - Izvođenje mašinske muže - Izvođenje pranja idezinfekcije aparata za mužu • Rukovanje uređajem za hlađenje mlijeka • Striža ovaca - Izvođenje ručne striže ovaca - Izvođenje mašinske striže ovaca • Obrezivanje papaka - Izvođenje obrezivanja papaka kod krava - Izvođenje obrezivanja papaka kod ovaca • Ocjena ispunjenosti tehničko-tehnoloških i higijenskih uslova objekta i opreme za držanje: - Goveda - Svinja - Ovac - Kokošaka • Ocjena ispunjenosti mikroklimatskih uslova objekta i opreme za držanje: - Goveda - Svinja	- Projektor - Računar - Skeleti i djelovi skeleta različitih vrsta domaćih životinja - Proizvodna farma sa pratećim objektima, odgovarajućom opremom, uređajima, priborom i alatom za vezani sistem držanja goveda (u skladu sa preporukama savremene stručne literature) - Proizvodna farma sa pratećim objektima, odgovarajućom opremom, uređajima, priborom i alatom za slobodan sistem držanja goveda (u skladu sa preporukama savremene stručne literature) - Proizvodna farma sa pratećim objektima, odgovarajućom opremom, uređajima, priborom i alatom za podno držanje svinja (u skladu sa preporukama savremene stručne literature) - Proizvodna farma sa pratećim objektima, odgovarajućom opremom, uređajima, priborom i alatom za intenzivni sistem držanja svinja (u skladu sa preporukama savremene stručne literature) - Proizvodna farma sa pratećim objektima, odgovarajućom opremom, uređajima, priborom i alatom za kavezno držanje živine (u skladu sa preporukama savremene stručne literature) - Proizvodna farma sa pratećim objektima, odgovarajućom opremom, uređajima, priborom i alatom za kavezno držanje živine (u skladu sa preporukama savremene stručne literature) - Objekti i oprema za pripremu i čuvanje stočne hrane - Pomenute farme moraju da imaju sredstva i opremu za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju kao i sredstva, opremu i pribor za održavanje njege i higijene životinja, sredstva i pribor za održavanje higijene objekta i opreme u različitim sistemima držanja životinja. - Uređaj za hlađenje mlijeka i sredstva za pranje i dezinfekciju - Oprema za pravilno izvođenje ručne muže - Aparat za mašinsku mužu i sredstva za održavanje njegove higijene - Pribor za obilježavanje domaćih životinja - Sistem za izdubavanje čvrstog stajnjaka - Sistem za izdubavanje tečnog stajnjaka - Oprema za ručnu i mašinsku strižu ovaca - Inkubator za leženje jaja

- Ovaca - Kokošaka • Postupak sa podmlatkom nakon porođaja • Prepoznavanje znakova estrusa kod goveda i ovaca • Prepoznavanje znakova estrusa kod svinja • Vrste i odlike različitih sistema za držanje goveda • Vrste i odlike različitih sistema za držanje svinja • Vrste i odlike različitih sistema za držanje ovaca • Vrste i odlike različitih sistema za držanje kokošaka • Vrste opreme i njena namjena u objektima za govedarstvo u zavisnosti od kategorije • Vrste opreme i njena namjena u objektima za držanje svinja u zavisnosti od kategorije • Vrste opreme i njena namjena u objektima za ovce • Vrste opreme i njena namjena u objektima za kokoške • Osnovne karakteristike tehnologije proizvodnje podmlatka u: - Govedarstvu - Svinjarstvu - Ovčarstvu - Živinarstvu • Proizvodnja oraničnog krmnog bilja - Osnove tehnologije gajenja krmnih biljaka i načini iskorišćavanja oraničnog krmnog bilja • Proizvodnja krmnog bilja na travnjacima - Vrste travnjaka i načini iskorišćavanja različitih vrsta travnjaka • Spremanje i skladištenje kabaste stočne hrane - Načini spremanja i skladištenja kabaste stočne hrane • Važnije vrste žita za ishranu domaćih životinja i karakteristi njihovog gajenja • Osnovne karakteristike organizacije kompleksa poljoprivrednog gazdinstva (radne zone)	
--	--

13.2. Naziv predmetne oblasti: Biljna proizvodnja

13.2.1 Na ispitu se provjerava:

- Stepen razumijevanja teorijskih sadržaja
- Sposobnost povezivanja teorijskih znanja i praktičnih postupaka
- Sposobnost uočavanja i definisanja problema
- Rešavanje svih planom postavljenih zadataka vezanih za biljnu proizvodnju
- Umjeće korišćenja savremenih sredstava u proizvodnji

13.2.2 Znanja i vještine koje se provjeravaju:

Znanja i vještine	Nastavna sredstva za rad i obuku
▪ Poznavanje i primjena tehnologije proizvodnje sadnog materijala ▪ Rukovanje alatom i priborom za rad ▪ Radovi pri podizanju voćnjaka i vinograda ▪ Radovi pri zasniavanju ratarske i povrtarske proizvodnje ▪ Mjere održavanja u zasadima do početka rodosti ▪ Mjere održavanja u zasadima u toku rodosti ▪ Mjere održavanja u usjevima ratarskih biljaka ▪ Mjere održavanja u usjevima povrtarskih biljaka u polju ▪ Mjere održavanja biljaka u zaštićenom prostoru ▪ Upotreba poljoprivrednih mašina neophodnih u u biljnoj proizvodnji ▪ Održavanje mašina, alata i pribora ▪ Primjena mjera zaštite na radu ▪ Zaštita životne sredine	▪ Računar i projektor ▪ Objekti za praksu - Rasadnik - Plasterik - Voćnjak - Povrtanjak - Polje za ratarske usjeve ▪ Alat, pribor i materijal za rad - voćarske makaze - kalemarski nož - kalemarski vosak - nož kresač - testera - ašov - motika - grabulje - lopata - vezivo za kalemljenje - kontejneri za sadnju ▪ Raspoložive poljoprivredne mašine - traktor sa prikolicom - plug - drljača - tanjirača - freza - rasturač stajnjaka - traktorska prskalica - ledna ručna i motorna prskalica ▪ Sjeme i sadni materijal

	- sjeme različitih povrtarskih i ratarskih biljaka i sadni materijal vočki ▪ Sredstva za zaštitu bilja - fungicidi, insekticidi, herbicidi različitih formulacija (tečni, praškasti, WG) ▪ Đubriva - organska i mineralna ▪ Oprema za navodnjavanje ▪ Oprema i pomagala za berbu - makaze za berbu - ambalaža za berbu ▪ Zaštitna oprema (odijelo, čizme, rukavice, maska)
--	---

14. Mjesto izvođenja i plan realizacije programa obrazovanja

14.1. Mjesto izvođenja:

I Modul programa – Stočarska proizvodnja treba izvoditi na nastavno - proizvodnom objektu (trening centru) ili na farmi na kojoj je tehnologija proizvodnje na zadovoljavajućem nivou.

II Modul programa – Biljna proizvodnja treba izvoditi na nastavno - proizvodnom objektu (trening centru) ili u firmi/domaćinstvu koje se bavi biljnom proizvodnjom, a gdje je tehnologija proizvodnje na zadovoljavajućem nivou. Obuka se izvodi na otvorenom polju i u zaštićenom prostoru (staklenik, plastenik).

14.2. Plan realizacije programa obrazovanja :

I Modul programa – Stočarska proizvodnja

- I modul programa obrazovanja – stočarska proizvodnja: traje 380 časova
 - teorijski dio 20 % - 76 časova
 - praktični dio 80 % - 304 časa
- Vršiti se uporedo izvođenje teorijskog i praktičnog dijela
- Preporučuje se da se teorijski dio programa obrazovanja izvodi u prijedpodnevnim časovima da bi se održalo interesovanje i pažnja polaznika/ca.

Napomena: Vrijeme osposobljavanja prilagoditi sezonskim poslovima na farmi.

II Modul programa – Biljna proizvodnja

- Program obrazovanja traje 380 časova:
 - teorijski dio 20 % - 76 časova
 - praktični dio 80 % - 304 časa
- Vršiti se uporedo izvođenje teorijskog i praktičnog dijela
- Preporučuje se da se teorijski dio programa obrazovanja izvodi u prijedpodnevnim časovima da bi se održalo interesovanje i pažnja polaznika/ca.

Napomena: Vrijeme obuke (termin) treba prilagoditi periodu godine kada ima najviše radova u voćnjaku, vinogradu, povrtnjaku i u polju za ratarske kulture.

Polaznik programa može pohađati i završiti samo prvi modul programa Stočarska proizvodnja ili samo drugi modul programa Biljna proizvodnja.

Polaznik može pohađati I i II modul programa (kompletan program) i uspješno završiti Program obrazovanja za osposobljavanje za zanimanje Poljoprivredni proizvođač/ica.

15. Napredovanje, provjeravanje i vrednovanje znanja

15.1. Napredovanje :

Savladaivanje jednostavnih vještina je uslov da bi se moglo preći na usvajanje složenijih vještina .

15.2. Provjeravanje :

- U toku programa obrazovanja: Provjeru znanja treba obavljati sistematski u toku realizacije programa obrazovanja;
- Na kraju programa obrazovanja: Organizuje se završna provjera praktične osposobljenosti polaznika/ca za stočarsku i biljnu proizvodnju. Uspješnost na provjerama u toku programa obrazovanja treba uzeti u obzir prilikom završne provjere.

15.3. Vrednovanje :

Na završnoj provjeri kompletnog programa obrazovanja vrednovanje treba da se vrši na sledeći način :

- Polaznik/ca je ovladao/la svim znanjima i vještinama utvrđenim standardom za zanimanje Poljoprivredni/a proizvođač/ica na visokom nivou.
- Polaznik/ca je ovladao/la svim znanjima i vještinama utvrđenim standardom za zanimanje Poljoprivredni/a proizvođač/ica na zadovoljavajućem nivou.
- Polaznik/ca nije ovladao/la svim znanjima i vještinama utvrđenim standardom za zanimanje Poljoprivredni/a proizvođač/ica na zadovoljavajućem nivou.

Vrednovanje na završnoj provjeri nakon I modula Stočarska proizvodnja vrši se na sledeći način:

- Polaznik/ca je ovladao svim znanjima i vještinama za obavljanje poslova stočarske proizvodnje utvrđenim standardom zanimanja Poljoprivredni proizvođač/ica
- Polaznik/ca nije ovladao svim znanjima i vještinama za obavljanje poslova stočarske proizvodnje utvrđenim standardom zanimanja Poljoprivredni proizvođač/ica

Vrednovanje na završnoj provjeri nakon II modula Biljna proizvodnja vrši se na sledeći način:

- Polaznik/ca je ovladao svim znanjima i vještinama za obavljanje poslova biljne proizvodnje utvrđenim standardom zanimanja Poljoprivredni proizvođač/ica
- Polaznik/ca nije ovladao svim znanjima i vještinama za obavljanje poslova biljne proizvodnje utvrđenim standardom zanimanja Poljoprivredni proizvođač/ica

16. Stručne kompetencije nastavnog kadra- instruktora pojedinih djelova programa obrazovanja :

I Modul – Stočarska proizvodnja:

Teorijski dio programa obrazovanja:

Dipl. inž. Poljoprivrede – Opšti smjer ili
Dipl. inž. Poljoprivrede – Smjer stočarstvo

Praktični dio programa obrazovanja :

Dipl. inž. Poljoprivrede – Opšti smjer ili
Dipl. inž. Poljoprivrede – Smjer stočarstvo ili
Poljoprivredni tehničar sa radim iskustvom na poslovima stočarske proizvodnje u trajanju od 5 godina.

II Modul – Biljna proizvodnja:

Teorijski dio programa obrazovanja:

Dipl. inž. Poljoprivrede – Opšti smjer ili
Dipl. inž. Poljoprivrede – Smjerovi biljne proizvodnje (Voćarsko- vinogradarski i ratarsko-povrtarski)

Praktični dio programa obrazovanja :

Dipl. inž. Poljoprivrede – Opšti smjer ili
Dipl. inž. Poljoprivrede – Smjerovi biljne proizvodnje (Voćarsko-vinogradarski i ratarsko-povrtarski) ili
Poljoprivredni tehničar sa radim iskustvom na poslovima biljne proizvodnje u trajanju od 5 godina.
Za predavače i instruktore potreban je andragoško – didaktičko – metodički osposobljen kadar za rad sa odraslim polaznicima.

17. Zanimanje koje se dobija po završetku programa obrazovanja:

Kandidat koji uspješno završi I modul programa Stočarska proizvodnja je stručno osposobljen za obavljanja poslova stočarske proizvodnje u okviru zanimanja Poljoprivredni proizvođač/ica
Kandidat koji uspješno završi II modul programa Biljna proizvodnja je stručno osposobljen za obavljanja poslova biljne proizvodnje u okviru zanimanja Poljoprivredni proizvođač/ica
Kandidat koji uspješno završi I i II modul programa je stručno osposobljen za obavljanje zanimanja Poljoprivredni proizvođač/ica

18. Dokument koji se dobija po završetku programa obrazovanja:

Biće regulisano u skladu sa zakonom.